

Sygn. akt IV CSK 135/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku L. T.
przy uczestnictwie G. C. i S. T.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 września 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania S. T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 4 września 2014 r., sygn. akt II Ca 379/14,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności i działu spadku, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Sprawy o dział spadku, podobnie jak pozostałe tzw. sprawy działowe (o zniesienie współwłasności, podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej) skupiają wiele różnorodnych kwestii faktycznych i prawnych oraz dotyczą zróżnicowanych, często raczej sprzecznych niż niespornych, interesów majątkowych uczestników. Z natury tych spraw wynika jednak, że interesy poszczególnych uczestników postępowania ograniczają się – w wymiarze majątkowym - do wysokości udziałów w poddawanym podziałowi majątku.

Z powyższych względów w orzecznictwie przyjmuje się, że w wypadku zaskarżenia postanowienia co do istoty sprawy wydanego w trybie nieprocesowym, na podstawie którego sąd dokona działu spadku (zniesienia współwłasności, podziału majątku wspólnego) wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza z reguły nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek odwoławczy dotyczy. Oznacza to, że w wymienionych sprawach wartość przedmiotu zaskarżenia w zasadzie nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego kasację. Wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. m. in. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60 oraz z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08 - nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2014 r., III CZ 28/14, nie publ.).

Odstępstwo od powyższej zasady, może wystąpić, jeżeli uczestnik podważa zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (por. postanowienie z dnia 12 lipca 2007 r. III CSK 177/07, niepubl.).

Zaskarżonym postanowieniem objęto spadek o wartości 267.000 zł, a równe udziały każdego z trzech spadkobierców zamknęły się kwotami 89.000 zł.

Skarżący, jedynie na potrzeby stwierdzenia dopuszczalności skargi kasacyjnej podniósł, że kwestionuje „samą zasadę podziału spadku”, gdyż w istocie nie domaga się zmiany zastosowanej w zaskarżonym postanowieniu zasady działu spadku, lecz obniżenia obciążających go spłat i dopłat.

Wskazana w skardze wartość przedmiotu zaskarżenia nie wiąże Sądu Najwyższego, który może ją zweryfikować.

Mając na uwadze, że ustalona w wyniku powyższej oceny wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie przekracza progu określonego w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.